T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

TEKİRDAĞ BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

2025 YILI

SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Ekim 2026

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00
www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr
İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ 1

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU 9

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU 10

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI 10

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 10

6. DENETİM GÖRÜŞÜ 13

7. DENETİM BULGULARI 13

8. EKLER 37

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: Personel Durumu Hakkında Bilgi 3

Tablo 2: 2025 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekleri Tablosu (TL) 4

Tablo 3: 2025 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu (TL) 5

Tablo 4: 2025 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu (TL) 5

Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2023-2025) Seyri (TL) 6

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2023-2025) Seyri (TL) 6

Tablo 7: Belediyenin Hissedarı Olduğu Şirketler 7

Tablo 8: Maddi Duran Varlıklara İlişkin Hatalı Amortisman Kayıtları (TL) 14

Tablo 9: Ek Garanti Süresi Alınmayan Elektrik ve Mekanik Cihazlar 26

KISALTMALAR

AŞ	Anonim Şirket
DPB	Devlet Personel Başkanlığı
EKPSS	Engelli Kamu Personeli Seçme Sınavı
KHK	Kanun Hükmünde Kararname
SGK	Sosyal Güvenlik Kurumu
TESKİ	Tekirdağ Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü
TL	Türk Lirası

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Maddi Duran Varlıklar İçin Gerçekleştirilen Amortisman İşlemlerinde Hatalı Uygulamalar Bulunması

2. Geçici Kabulü Yapılan İşlere İlişkin Tutarların İlgili Maddi Duran Varlık Hesabına Aktarılmaması

3. Hurda Niteliğindeki Varlıkların Satışı Yapılmasına Rağmen Muhasebe Kayıtlarında Gösterilmemesi

4. Üretilen İlk Madde ve Malzemelerin Muhasebe Kayıtlarına Yansıtılmaması ve Kullanıma Verilmemiş İlk Madde ve Malzemelerin Kayıtlardan Çıkarılması

B. Diğer Bulgular

1. Geliştirme Alanı Vasfı Taşımayan Bölgelerde Yapılacak Binalardan Teknik Altyapı Bedeli Alınması

2. Yevmiye Kayıtlarının Mevzuatın Öngördüğü Biçimde Yapılmaması

3. Sayıştay'a Sunulması Gereken Defter, Kayıt, Belge ve Bilgilerin Süresinde Gönderilmemesi

4. Mevzuatında Öngörülen Oranda Engelli Personel Çalıştırılmaması

5. Belediye Sınırları İçinde Faaliyet Gösteren Doğalgaz Dağıtım Şirketlerinde İdarenin Ortaklık Payının Bulunmaması

6. Temsil ve Tanıtma Bütçesinin Başkanlık Makamı Dışındaki Harcama Birimlerince Kullanılması

7. Hizmet Binası Yapım İşinde Garanti Kapsamındaki Cihazlar İçin Teknik Şartname Gereği Ek Garanti Süresi Alınmaması

8. Geçici Hakediş Raporlarının Fiili Gerçekleşmeye Uygun Düzenlenmemesi

9. Yeni İş Kalemleri İçin İş Artış Miktarı Hesaplanmadan Doğrudan %20 Oranında İş Artış Onayı Alınması ve İş Artışının İhale Aşamasındaki İmalat Kalemleri Üzerinden Yapılması

10. İhale Kapsamında Yol Yapım Malzemelerinin Nakliyesinde Kullanılan Araçlara İstiap Haddinden Fazla Yükleme Yapılması

11. İhale Kanunu İstisnası Kapsamında Değerlendirilemeyecek Mal Alımlarının İstisnalara İlişkin Hükümler Çerçevesinde İhalesiz Olarak Gerçekleştirilmesi

12. İmalat-Ödenek-Süre Bağlantısı Kurulmadan Hazırlanan İş Programlarının Onaylanması

13. Süresinde Bitirilmeyen Yapım İşlerinde İhtarnamen Çekilmemesi veya İhtarname Çekilmesine Rağmen Mevzuatta Öngörülen Müeyyidelerin Uygulanmaması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Belediyeler, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Mahalli idareler" başlıklı 127'nci maddesinde, belediye halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları seçimlerle oluşturulan kamu tüzel kişileri olarak tanımlanmıştır. Belediyelerin kuruluş, görev ve yetkilerinin yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenleneceği Anayasa'da hüküm altına alınmıştır.

Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Tanımlar" başlıklı 3'üncü maddesinde yer alan sınıflandırma çerçevesinde genel yönetim kapsamında yer almakta olup faaliyetlerini 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun verdiği yetki ve sorumluluklar çerçevesinde yürütmektedir.

Büyükşehir Belediyesinin temel mevzuatı 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu olup bu Kanun'da kurumun görev, yetki, imtiyaz ve sorumlulukları ile organları, teşkilatı, bütçe ve denetimi gibi temel hususlar düzenlenmektedir. Bununla birlikte görev, yetki, imtiyaz ve sorumlulukları 5393 sayılı Belediye Kanunu ile diğer ilgili kanun ve yönetmeliklerde de düzenlenmiştir.

5216 sayılı Kanun'un 7'nci maddesinde, büyükşehir belediyelerinin ve büyükşehir ilçe belediyelerinin görev ve yetkileri ayrıntılı bir şekilde sayılmıştır. Söz konusu görev ve yetkiler genel olarak 5393 sayılı Kanun'da belirtilen görev ve yetkilerin paylaşımı şeklindedir. Büyükşehir belediyelerinin, kendi sınırları içerisinde yer alan ilçe belediyelerinin imar uygulamalarını denetleme yetkisi bulunmaktadır. Bunun yanı sıra, büyükşehir ve büyükşehir ilçe belediyeleri hakkında 5393 sayılı Kanun'da yer verilen yetki, imtiyaz ve muafiyetlerin geçerli olduğu da mezkûr Kanun'da belirtilmiştir.

5216 sayılı Kanun'un 8 ve 9'uncu maddesinde belirtilen altyapı ve ulaşım hizmetleri büyükşehir belediyelerinin sorumluluğu altındadır

5393 sayılı Kanun'un 14'üncü maddesinde, belediyelerin mahalli müşterek nitelikte olmak şartıyla; kentsel altyapı, çevre sağlığı, temizlik, katı atık, zabıta, itfaiye, mezarlıklar, park ve yeşil alanlar, konut, kültür ve sanat, öğrenci yurtları, sosyal hizmetler, nikâh ve benzeri hizmetleri yapacağı veya yaptıracağı bunun yanı sıra devlet okullarının ve mabetlerin tüm

ihtiyaçlarını karşılayabileceği, sağlıkla ilgili tesisler açabileceği, sporu teşvik edebileceği ve gıda bankacılığı yapabileceği hüküm altına alınmıştır.

5393 sayılı Kanun'un 15'inci maddesinde; belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla her türlü faaliyet ve girişimde bulunmak, yönetmelik çıkarmak, belediye gelirlerini tahsil etmek, temiz su atık su tesisleri kurup işletmek, ulaşım hizmetlerini görmek, ticari hayata katkı sağlamak gibi yetki ve imtiyazlar sayılmıştır.

6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile birlikte büyükşehir belediyelerinin görev, yetki ve sorumluluk alanları genişletilerek; büyükşehir kapsamındaki belediyeler arasındaki ilişkiler ve hizmetlerin yerine getirilmesi noktasında düzenleyici, bağlayıcı karar alma yetkisi verilmiştir.

Merkezi idarenin, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla mahalli idareler üzerinde idari vesayet yetkisine sahip olduğu Anayasa'da hüküm altına alınmıştır. Bu idari vesayet yetkisi denetim ve soruşturma konularında İçişleri Bakanlığı tarafından, yönetsel konularda ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından kullanılmaktadır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

5216 sayılı Kanun'da Büyükşehir Belediye organları; Büyükşehir Belediye Meclisi, Büyükşehir Belediye Encümeni ve Büyükşehir Belediye Başkanı olarak öngörülmüştür. Karar organı olan Büyükşehir Belediye Meclisi, Büyükşehir Belediye Başkanı ve 64 üyeden oluşmaktadır.

Büyükşehir Belediye teşkilâtı; norm kadro esaslarına uygun olarak genel sekreterlik, daire başkanlıkları ve müdürlüklerden oluşmaktadır. Birimlerin kurulması, kaldırılması veya birleştirilmesi Büyükşehir Belediye Meclisinin yetkisi dâhilindedir.

Tekirdağ Büyükşehir Belediyesinin teşkilat yapısında doğrudan Başkana bağlı iki birim belirlenmiştir. Bunlar; Özel Kalem Müdürlüğü ve Teftiş Kurulu Başkanlığıdır. 1. Hukuk Müşavirliği doğrudan Genel Sekretere bağlı olan birimdir.

Genel Sekretere bağlı 4 Genel Sekreter Yardımcısı bulunmaktadır. Tekirdağ Büyükşehir Belediyesinin 21 Daire Başkanlığı, 80 Şube Müdürlüğü alan ve amaçlarına göre ilgili Genel Sekreter Yardımcılıklarına bağlıdır.

Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelikle, belediyeler ve bağlı kuruluşları ile belediye ve il özel idarelerinin üye oldukları mahalli idare birliklerinde istihdam edilen memur, sözleşmeli personel, sürekli işçi ve geçici işçi pozisyonlarında çalıştırılan personelle ilgili ilke ve esaslar belirlenmiştir. Yönetmelikle belediye ve bağlı kuruluşları ile mahalli idare birlikleri, hukuki durumları ve hizmet özellikleri esas alınarak gruplanmış ve her bir grup da kendi nüfusuna göre alt gruplarına ayrılmıştır. Belediyeler adrese dayalı nüfus sayımına göre belirlenmiş olan norm kadro sayısına bağlı kalmak kaydıyla, memur, sözleşmeli personel, sürekli işçi ve geçici işçi statüsünde çalıştıracağı personel sayısını belirlemektedir.

696 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile 4734 sayılı Kanun ve diğer mevzuat hükümleri uyarınca personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alım sözleşmeleri kapsamında yükleniciler tarafından 4.12.2017 tarihi itibarıyla çalıştırılmakta olanlardan Kararnamede yazılı şartları taşıyanları Belediye ve Bağlı Kuruluşları İle Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelikle belirlenen ilke ve esaslara tabi olmadan çalıştırılabilmektedir.

Tablo 1: Personel Durumu Hakkında Bilgi

Personel İstihdam Türü	İhdas Edilmiş Norm Kadro Sayısı	Dolu Kadro Sayısı
Memur	2615	914
Sözleşmeli Personel	-	1
Kadrolu İşçi	1436	62
Toplam	**4051**	**977**
696 Sayılı KHK Uyarınca Çalıştırılan Personel	2397	

Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi Başkanlığının Tekirdağ Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü (TESKİ) olmak üzere 1 tane bağlı kuruluşu bulunmaktadır.

TESKİ Genel Müdürlüğü, Tekirdağ Büyükşehir Belediyesine bağlı olarak büyükşehir belediye sınırları içerisinde 2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun ile belirlenen su ve kanalizasyon işlerini yapmak üzere kurulmuştur.

Ayrıca Büyükşehir Belediyesinin doğrudan ve/veya dolaylı hissedarı olduğu toplam yedi adet şirketi bulunmaktadır.

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Bütçe türleri ve kapsamı" başlıklı 12'nci maddesine göre genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri içinde mahalli idareler bütçeleri de sayılmış; mahalli idare bütçesi, mahalli idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesi olarak tanımlanmıştır. Bütçe işlemleri 27.05.2016 tarih ve 29724 (Mükerrer) sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre yürütülmektedir.

Bütçe; belediyenin stratejik planına ve performans programına uygun olarak analitik bütçe sistemine göre belediye başkanı tarafından hazırlanan, mali yıl ve izleyen iki yıl içindeki gelir ve gider tahminlerini gösteren, gelirlerin toplanmasına ve harcamaların yapılmasına izin veren ve belediye meclisince kabul edilen bir karardır. Bu kapsamda Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi, faaliyetlerini ilgili mali yılı bütçesi ile verilen ödenekler ile yürütmektedir.

Belediyenin 2025 yılı bütçe ödenekleri, tahmini bütçe gider ve gelirleri ile gerçekleşme rakamları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir:

Tablo 2: 2025 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekleri Tablosu (TL)

Giderin Kodu ve Türü	Bütçe ile Verilen Ödenek	Ek Bütçe ile Verilen Ödenek	Eklenen/Düşülen Ödenek	Ödenek Toplamı	Bütçe Gideri Toplamı	İptal Edilen Ödenek
01-Personel Giderleri	983.894.000,00	9.007.000,00	-	992.901.000,00	919.557.264,04	73.343.735,96
02-SGK Devlet Primi Giderleri	94.400.000,00	200.000,00	-	94.600.000,00	87.514.500,37	7.085.499,63
03-Mal ve Hizmet Alım Giderleri	4.084.353.000,00	911.030.538,23	-67.355.630,44	4.928.027.907,79	4.144.356.778,32	783.671.129,47
04-Faiz Giderleri	2.849.000,00	866.320,44	-	3.715.320,44	1.547.863,91	2.167.456,53
05-Cari Transferler	1.004.755.000,00	906.940.000,00	-173.700.000,00	1.737.995.000,00	1.595.056.101,51	142.938.898,49
06-Sermaye Giderleri	5.028.568.000,00	427.572.565,41	-2.256.792.565,41	3.199.348.000,00	2.335.463.118,52	863.884.881,48
07-Sermaye Transferleri	201.181.000,00	196.500.000,00	-	397.681.000,00	396.376.670,60	1.304.329,40
08-Borç Verme	400.000.000,00	1.074.700.000,00	-	1.474.700.000,00	1.473.888.055,15	811.944,85
09-Yedek Ödenek	1.200.000.000,00	-	-1.028.968.228,23	171.031.771,77	-	171.031.771,77
Toplam	**13.000.000.000,00**	**3.526.816.424,08**	**-3.526.816.424,08**	**13.000.000.000,00**	**10.953.760.352,42**	**2.046.239.647,58**

İdarenin 2025 mali yılı bütçesi ile 13.000.000.000,00 TL ödenek öngörülmüş olup, yıl içinde eklenen ve düşülen 3.526.816.424,08 TL ödenek ile birlikte 2025 yılı ödenek toplamı

13.000.000.000,00 TL olarak kalmıştır. Yıl içinde 10.953.760.352,42 TL bütçe gideri yapılmış olup, 2.046.239.647,58 TL ödenek ise iptal edilmiştir.

İdarenin 2025 yılında borç vermede 1.473.888.055,15 TL bütçe gideri gerçekleşmiş olup söz konusu tutar TESKİ Genel Müdürlüğüne borç verilmesinden kaynaklanmıştır.

Tablo 3: 2025 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu (TL)

Bütçe Gelirinin Türü ve Kodu	Bütçe Gelir Tahmini	Tahsilat Tutarı	Ret ve İadeler	Net Tahsilat	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01-Vergi Gelirleri	40.000.000,00	55.049.777,82	77.224,38	54.972.553,44	137,43
03-Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	385.000.000,00	307.585.699,83	1.208.631,81	306.377.068,02	79,58
04-Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	50.000.000,00	6.029.416,95	-	6.029.416,95	12,06
05-Diğer Gelirler	12.000.000.000,00	11.392.275.091,47	911.080,85	11.391.364.010,62	94,93
06-Sermaye Gelirleri	25.000.000,00	2801334,23	-	2801334,23	11,21
08-Alacaklardan Tahsilat	50.000.000,00	-	-	-	-
09-Ret ve İadeler	-50.000.000,00	-	-	-	-
Toplam	**12.500.000.000,00**	**11.763.741.320,30**	**2.196.937,04**	**11.761.544.383,26**	**94,09**

* Gider bütçesi ile gelir bütçesi arasındaki 500.000.000,00 TL tutarındaki farkın borçlanma suretiyle karşılanması öngörülmüştür.

2025 yılında net bütçe geliri %94,09 seviyesinde gerçekleşmiştir. Vergi gelirleri %137,43 ve diğer gelirlerde %94,93 beklenenin üstünde; teşebbüs ve mülkiyet gelirleri %79,58 ile alınan bağış ve yardımlarda %12,06 ise beklenenin altında tahsilat gerçekleşmiştir.

Tablo 4: 2025 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu (TL)

Giderin Kodu ve Türü	Bütçe Ödeneği	Bütçe Gideri (Gerçekleşen) Tutar	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01-Personel Giderleri	992.901.000,00	919.557.264,04	92,61
02-SGK Devlet Primi Giderleri	94.600.000,00	87.514.500,37	92,51
03-Mal ve Hizmet Alım Giderleri	4.928.027.907,79	4.144.356.778,32	84,1
04-Faiz Giderleri	3.715.320,44	1.547.863,91	41,66
05-Cari Transferler	1.737.995.000,00	1.595.056.101,51	91,78
06-Sermaye Giderleri	3.199.348.000,00	2.335.463.118,52	73,00
07-Sermaye Transferleri	397.681.000,00	396.376.670,60	99,67
08-Borç Verme	1.474.700.000,00	1.473.888.055,15	99,94
09-Yedek Ödenek	171.031.771,77	-	-
Toplam	**13.000.000.000,00**	**10.953.760.352,42**	**84,26**

2025 yılında bütçe giderleri %84,26 seviyesinde gerçekleşmiştir. Personel giderleri, sosyal güvenlik kurumlarına devlet primi giderleri, mal ve hizmet alım giderleri, faiz giderleri, cari transferler ve sermaye giderleri beklenenin altında gerçekleşmiştir.

İdarenin bütçe gelirler ve giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre son üç yıllık seyri ve 2024 yılının 2023 yılına, 2025 yılının 2024 yılına göre değişim yüzdeleri aşağıdaki tablolarda yer almaktadır:

Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2023-2025) Seyri (TL)

Bütçe Gelirinin Kodu ve Türü	2023 Yılı	2024 Yılı	2025 Yılı	2024-2023 Değişim Oranı (%)	2025-2024 Değişim Oranı (%)
01-Vergi Gelirleri	24.819.696,17	38.259.046,87	55.049.777,82	54,15	43,89
03-Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	111.494.030,06	186.574.064,19	307.585.699,83	67,34	64,86
04-Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	9.996.755,76	18.900.940,35	6.029.416,95	89,07	-68,10
05-Diğer Gelirler	4.384.897.544,57	7.634.116.016,90	11.392.275.091,47	74,10	49,23
06-Sermaye Gelirleri	78.015.637,00	-	2.801.334,23	-	-
08-Alacaklardan Tahsilat	20.317.556,76	55.945.550,14	-	175,36	-
Toplam	**4.629.541.220,32**	**7.933.795.618,45**	**11.763.741.320,30**	**71,37**	**48,27**
09-Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler Toplamı (-)	-13.538.076,27	-1.626.391,11	-2.196.937,04	-87,99	35,08
Toplam	**4.616.003.144,05**	**7.932.169.227,34**	**11.761.544.383,26**	**71,84**	**48,28**

Tablodaki veriler dikkate alındığında, 2025 yılında gelirler bir önceki yıla göre 3.829.375.155,92 TL'lik %48,28 artış göstermiştir. Bu çerçevede; vergi gelirlerinde 16.790.730,95 TL %43,89, teşebbüs ve mülkiyet gelirlerinde 121.011.635,64 TL %64,86 ve diğer gelirlerde 3.758.159.074,57 TL %49,23 tutarındaki artışlar toplam artış üzerinde belirleyici olmuştur. Diğer taraftan, alınan bağış ve yardım ile özel gelirlerde 12.871.523,40 TL %68,10 tutarında azalış gerçekleşmiştir.

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2023-2025) Seyri (TL)

Giderin Kodu ve Türü	2023	2024	2025	2024-2023 Değişim Oranı (%)	2025-2024 Değişim Oranı (%)
01-Personel Giderleri	407.745.260,68	735.607.593,13	919.557.264,04	80,41	25,01
02-SGK Devlet Primi Giderleri	43.047.692,34	70.413.784,36	87.514.500,37	63,57	24,29
03-Mal ve Hizmet Alım Giderleri	1.349.384.127,06	2.615.540.929,56	4.144.356.778,32	93,83	58,45
04-Faiz Giderleri	1.598.026,36	476.485,17	1.547.863,91	-70,18	224,85
05-Cari Transferler	426.710.932,29	741.880.901,25	1.595.056.101,51	73,86	115,00
06-Sermaye Giderleri	1.681.485.460,35	1.274.594.035,87	2.335.463.118,52	-24,20	83,23
07-Sermaye Transferleri	19.331.968,53	336.604.872,76	396.376.670,60	1641,18	17,76
08-Borç Verme	201.233.614,96	1.255.341.330,55	1.473.888.055,15	523,82	17,41
Toplam	**4.130.537.082,57**	**7.030.459.932,65**	**10.953.760.352,42**	**70,21**	**55,80**

İdarenin bütçe giderleri toplamı 2025 yılında 2024 yılına göre 3.923.300.419,77 TL %55,80 artmıştır. Gider kalemleri incelendiğinde; 2025 yılında personel giderlerinin 183.949.670,91 TL %25,01, sosyal güvenlik kurumlarına devlet prim giderlerinin

17.100.716,01 TL 24,29, mal alım ve hizmet giderlerinin 1.528.815.848,76 TL %58,45, cari transferlerin 853.175.200,26 TL %115,00, faiz giderlerinin 1.071.378,74 TL %224,85, sermaye giderlerinin 1.060.869.082,65 TL %83,23, sermaye transferlerinin 59.771.797,84 TL %17,76 ve borç vermenin ise 218.546.724,60 TL %17,41 arttığı görülmüştür.

Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre; bütçe ile ilgili olsun ya da olmasın Büyükşehir Belediyesinin faaliyetlerinden dolayı tahakkuk eden 2025 yılı Faaliyet Gideri 9.655.926.356,78 TL, Faaliyet Geliri 12.117.773.328,62 TL, Enflasyon Düzeltmesi 3.795.900.212,51 TL olup Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu ise 6.257.747.184,35 TL olarak gerçekleşmiştir.

İdarenin doğrudan ve/veya dolaylı hissedarı olduğu şirket aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 7: Belediyenin Hissedarı Olduğu Şirketler

Sıra No	Şirketin Adı	Toplam Sermaye Tutarı	Belediyenin Sahip Olduğu Sermaye Tutarı (TL)	Hisse Oranı (%)
1	Tektur Tekirdağ Turizm Anonim Şirketi	165.876.670,60	165.876.670,60	100%
2	Tekirdağ Otopark Ulaşım Nakliye İmar Planlama İnş. Ve Taah. San. Tic. A.Ş.	1.230.400.000,00	1.230.400.000,00	100%
3	Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi Personel A.Ş.	76.050.000,00	76.050.000,00	100%
4	Tekirdağ Birlik Yem Sanayi Ve Tic. A.Ş.	38.000.000,00	38.000.000,00	100%
5	Tekdaş Tekirdağ Kentsel Dönüşüm A.Ş.	287.683.600,00	287.683.600,00	100%
6	Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi Gıda Ve Tarım San. Tic. A.Ş.	462.291.817,80	462.291.817,80	100%
7	Namık Kemal Üniv. Teknoloji Geliştirme Bölgesi Yönetici A.Ş.	6.417.000,00	365.000,00	5,69%
		Toplam	**2.260.667.088,40**	

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

1.4.1 Kamu İdaresinin Muhasebe Sistemi

Tekirdağ Büyükşehir Belediyesinin muhasebe kayıt işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir. Mahalli idarelerin hesap planı, 23.12.2014 tarih ve 29214 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin "Çerçeve hesap planının genel yapısı" başlıklı 46'ncı maddesinde ana hesap grupları, hesap grupları ve hesaplar itibariyle belirlenmiş çerçeve hesap planında yer alan hesaplardan oluşmaktadır. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği

hesap planında yer almamakla birlikte, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer alan herhangi bir hesabın kullanılması gerekliliği ortaya çıkarsa Yönetmelik'teki hesap planına ilave hesap eklemeye veya çıkarmaya, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilidir.

Ayrıca, mahalli idarelere ait detaylı hesap planları, bu Yönetmelik'te belirlenen hesap planı çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle ilgili Bakanlıklarca hazırlanmaktadır.

1.4.2 Kamu İdaresinin Raporlama Sistemi

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "Mali tabloların hazırlanması" başlıklı 484 ve "Mizan cetveli ve düzenlenecek temel mali tablolar ile diğer mali tablolar" başlıklı 485'inci maddeleri uyarınca; mali tablolar, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen ilkelere ve standartlara uygun olarak hazırlanır ve belirlenen sürelerde ilgililerin bilgisine sunulur. Bu bağlamda, İdarece üretilen cetvel ve temel mali tablolar ile diğer mali tablolar şunlardır:

a) Mizan cetveli

b) Temel mali tablolar

1) Bilanço

2) Faaliyet sonuçları tablosu

3) Nakit akış tablosu

c) Diğer mali tablolar

1) Bütçe uygulama sonuçları tablosu

2) Gelirlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu

3) Giderlerin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu

4) Giderlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu

5) Bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu

6) Bütçe giderlerinin kurumsal sınıflandırılması tablosu

7) Bütçe giderlerinin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu

8) Bütçe giderlerinin finansal sınıflandırılması tablosu

9) Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu

10) Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu.

1.4.3 Kamu İdaresi Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın "Verilecek defter, mali tablo, belge ve bilgilerin çeşitleri" başlıklı 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,

- Geçici ve kesin mizan,

- Bilanço,

- Faaliyet sonuçları tablosu,

- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Kamu İdaresinin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın "Diğer belgelerin verilme yeri, süresi ve usulleri" başlıklı 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tablolarından bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak

işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

İç kontrol sistemi, 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun Beşinci kısmında düzenlenmiştir. İç kontrol, idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve

kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem ve süreçler ile iç denetimi kapsayan malî ve diğer kontroller bütünüdür.

Görev ve yetkileri çerçevesinde, iç kontrole ilişkin standart ve yöntemler Hazine ve Maliye Bakanlığınca, belirlenir, geliştirilir ve uyumlaştırılır. Kamu idarelerinde ise İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulu iç kontrol sisteminin ve Kamu İç Kontrol Standartlarına uyum çalışmalarının izlenmesi, yönlendirilmesi ve üst yöneticiye raporlanmasından sorumludur. Bakanlık ayrıca iç kontrole ilişkin yöntem ve standartlar konusunda idareler arasında koordinasyonu sağlar, gerekli düzenlemeleri yapar ve rehberlik hizmeti verir.

05.03.2025 tarihli ve 32832 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Kamu İç Kontrol Yönetmeliği'nin 9'uncu maddesinde, Kamu İç Kontrol Standartları ile tüm idarelerde tutarlı, kapsamlı ve standart bir iç kontrol sisteminin oluşturulması, uygulanması, izlenmesi ve geliştirilmesinin amaçlandığı, Kamu İç Kontrol Standartlarının kontrol ortamı, risk değerlendirme, kontrol faaliyetleri, bilgi ve iletişim ve izleme bileşenleri çerçevesinde belirlenen standartlardan ve genel şartlardan oluştuğu, idarelerin mali ve mali olmayan tüm işlemlerinde bahsi geçen Standartlara uymakla ve bu Standartların gereğini yerine getirmekle yükümlü olduğu ve idarelerin üst yöneticileri tarafından iç kontrol sisteminin Kamu İç Kontrol Standartlarına uyumunu sağlamak üzere gerekli çalışmaların belirlenmesi, eylem planı oluşturulması ve çalışmaların etkili bir şekilde yürütülmesini sağlamak üzere gerekli önlemleri almaları gerektiği hükme bağlanmıştır.

Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından hazırlanarak 26.12.2007 tarih ve 26738 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği ile kamu idarelerinde iç kontrol sisteminin oluşturulması, uygulanması, izlenmesi ve geliştirilmesi amacıyla 18 standart ve bu standartlar için gerekli 79 genel şart belirlenmiştir.

İç kontrol sisteminin kurulması ve uygulanması kapsamında yapılan incelemeler sonucunda iç kontrol sistemleri ile ilgili tespitler aşağıda kısaca belirtilmiştir.

Kontrol Ortamı Standartları

Kurum organizasyon yapısı içerisinde personelin görev, yetki ve sorumlulukları açık şekilde belirlenmiş, yetki devirleri ve sınırları yazılı olarak belirlenmiştir. Aynı zamanda personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans

değerlendirmesine yönelik insan kaynakları politikaları belirlenmesine yönelik çalışmalarda bulunulmaktadır. Çalışanlar tarafından hizmet içi eğitimler ve "Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri" ile ilgili eğitimler alınmaktadır.

Risk Değerlendirme Standartları

2025-2029 Stratejik Planı ile 2025 Yılı Performans Programı, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile yönetmelik, rehber ve standartlardan oluşan diğer düzenlemelere uygun olarak hazırlanmıştır. Kurumun bütçesi performans hedefleri ve faaliyetlerle ilişkilendirilmiş olup, stratejik planda belirlenen amaç ve hedeflerin gerçekleşmesini engelleyebilecek kurumsal riskler ile iç kontrol risklerinin belirlenmesine yönelik çalışmalar yapılmış, gerçekleşme ihtimalleri değerlendirilmiştir.

Kontrol Faaliyetleri Standartları

İdarede ön mali kontrol sistemi kurularak, tüm birimler tarafından iş akış süreçlerini anlatan yazılı dokümanlar oluşturulmuştur. İdare yaptığı görevlendirmelerde görevler ayrılığı ilkesini dikkate almaktadır. İdare tarafından güncel risk tanımlamaları yapılarak riskleri ortadan kaldıracak, etkisini azaltacak kontrol faaliyetleri ile faaliyetleri gerçekleştirecek sorumlular belirlenmiştir.

Bilgi ve İletişim Standartları

İdare faaliyet raporu içerik olarak mevzuata uygun hazırlanmıştır. Aynı zamanda idarenin bilgi yönetim sistemi yedeklemeyi, bilgi güvenliğini ve farklı verileri toplayarak analiz yapmayı sağlayan bir yapı şeklinde oluşturulmuştur. Mevcut bilgi yönetim sistemleri bilgi güvenliğini ve yedekleme gerekliliklerini sağlayacak şekilde oluşturulmuştur.

İzleme Standartları

İdarede iç kontrol sisteminin performansının takip edilmesi, birimlerden gelen iç kontrol raporlarının değerlendirilmesi, Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı hazırlık çalışmalarının yürütülmesi amacıyla İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulu üst yönetici onayıyla oluşturularak kamu iç kontrol standartlarına uyum eylem planı Kamu İç Kontrol Standartları Tebliğine uygun olarak hazırlanmış ve tüm birimlerinin iç kontrol sisteminin yılda en az bir kez değerlendirilerek İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kuruluna raporlandığı görülmüştür.

Diğer taraftan, doğrudan üst yöneticiye bağlı iç denetim birimi başkanlığı kurulmadığı, dolayısıyla bir iç denetim birimi tarafından İdarenin malî yönetim ve kontrol süreçlerinin sistem denetiminin yapılmadığı görülmüştür.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi 2025 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, "Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular" bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Maddi Duran Varlıklar İçin Gerçekleştirilen Amortisman İşlemlerinde Hatalı Uygulamalar Bulunması

Maddi duran varlıklar hesap grubunda yer alan varlıklardan bir kısmı için amortisman ayrılmadığı, bir kısmı için ise söz konusu varlıkların kayıtlı değeri olmadığı halde amortisman ayrıldığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "Maddi Duran Varlıklar" hesap grubuna ilişkin işlemleri düzenleyen 187'nci maddesinin ikinci fıkrasının (ç) bendinde; bir yıldan fazla kullanılabilen ve yıpranmaya, aşınmaya veya kıymetten düşmeye maruz kalan maddi duran varlıklar için amortisman ayrılmasının zorunlu olduğu hüküm altına alınmıştır.

Aynı Yönetmelik'in "Hesabın niteliği" başlıklı 202'nci maddesinde, 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabı'nın maddi duran varlık bedellerinin ekonomik ömürleri içerisinde giderleştirilmesini izlemek amacıyla kullanılacağı; "Hesabın işleyişi" başlıklı 203'üncü maddesinde ise maddi duran varlıklar için ayrılan amortisman tutarlarının yıl sonunda 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabı'na alacak, 630 Giderler Hesabı'na borç kaydedileceği düzenlenmiştir.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'ne dayanılarak hazırlanan ve 04.11.2015 tarihli ve 29522 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Amortisman ve Tükenme Paylarına İlişkin 47 Sıra No.lu Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği'nde ise, maddi duran varlıklara uygulanacak amortisman süreleri ve oranları belirlenmiş, amortismana tabi her bir varlığın Duran Varlık Amortisman Defteri'ne kaydedilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, 562.103.559,54 TL maddi duran varlık için hiç amortisman ayrılmadığı, 113.487.127,84 TL'lik amortisman kaydının ise kayıtlı değeri bulunmayan varlıklar için yapıldığı tespit edilmiştir.

Söz konusu hatalı uygulamalar sonucunda; 2025 yılı Bilançosunda amortisman ayrılması gereken tutar kadar 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabının eksik, kayıtlı değeri bulunmayan varlıklara amortisman ayrılması nedeniyle de 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabı'nın fazla gösterilmesine neden olunmuştur.

Kamu idaresi cevabında bulgu konusu hususa ilişkin gerekli düzeltmelerin yapılacağını belirtmiştir.

Amortismana tabi olan varlıklar için mevzuatında açıklanan hükümlere uygun olarak amortisman ayrılması gerekmektedir.

Tablo 8: Maddi Duran Varlıklara İlişkin Hatalı Amortisman Kayıtları (TL)

Hesap Kodu	Hesap Adı	Varlıkların Toplam Değeri	Amortismanların Toplam Değeri	Fark
252	İmalathaneler	0	72.822.503,22	-72.822.503,22
256.6.99	Hizmet İmtiyaz Varlıkları	0	40.664.624,62	-40.664.624,62
256.1.99	Hizmet İmtiyaz Varlıkları Hesabı	562.103.559,54	0	562.103.559,54
-				
256.2.99				
Amortisman Ayrılmayan Varlıkların Toplam Tutarı			**562.103.559,54**	
Kayıtlı Değeri Bulunmayan Varlıklara Ayrılan Amortisman Tutarı				**113.487.127,84**

BULGU 2: Geçici Kabulü Yapılan İşlere İlişkin Tutarların İlgili Maddi Duran Varlık Hesabına Aktarılmaması

258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı'nda izlenen yapım işlerinden geçici kabulü yapılanlara ilişkin tutarların ilgili maddi duran varlık hesabına aktarılmadığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı'na ilişkin "Hesabın niteliği" başlıklı 204'üncü maddesinde; bu hesabın yapımı süren maddi duran varlıklar için yapılan her türlü madde ve malzeme, işçilik ve genel giderlerin, geçici kabulün yapıldığını gösteren tutanağın idarece onaylandığı tarihte ilgili maddi duran varlık hesabına aktarılıncaya kadar izlenmesi için kullanılacağı; "Hesabın işleyişi" başlıklı 205'inci maddesinde ise, tamamlanıp geçici kabulü yapılan işlere ilişkin tutarların bu hesaba alacak, ilgili maddi duran varlık hesabına borç kaydedileceği belirtilmiştir.

Mevzuat hükümlerinden de anlaşılacağı üzere, yapımı süren maddi duran varlıklar için yapılan her türlü madde ve malzeme, işçilik ve genel giderlerin geçici kabulün yapıldığını gösteren tutanağın idarece onaylandığı tarihe kadar 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı'na kaydedilmesi; geçici kabulünün yapılması ile birlikte söz konusu tutarların ilgili maddi duran varlık hesabına aktarılması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, geçici kabul işlemleri yapılan 145.731.742,12 TL tutarındaki yapım işlerinin 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı'nda izlendiği, söz konusu tutarların ilgili duran varlık hesaplarına aktarılmadığı tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında bulgu konusu hususa ilişkin gerekli düzeltmelerin yapılacağı belirtilmiştir.

258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı'nda izlenen yapım işlerinden tamamlanıp geçici kabulü yapılanlara ilişkin tutarların ilgili maddi duran varlık hesabına aktarılması gerekmektedir.

BULGU 3: Hurda Niteliğindeki Varlıkların Satışı Yapılmasına Rağmen Muhasebe Kayıtlarında Gösterilmemesi

Hurdaya ayrılan maddi duran varlıklar satış suretiyle elden çıkarılmasına rağmen 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabında izlenmeye devam edildiği ve faaliyet dönemleri itibarıyla ilgili muhasebe kayıtlarının yapılmadığı görülmüştür.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin "Temel kavramlar" başlıklı 5'inci maddesinde "Dönemsellik" kavramı; kamu idarelerinin faaliyetleri, belirli dönemlerde raporlanması ve her dönemin faaliyet sonuçları diğer dönemlerden bağımsız olarak saptanması olarak ifade edilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabı'nın işleyişinin açıklandığı 224 ve 225'inci maddelerinde; çeşitli

nedenlerle kullanılma olanaklarını yitiren maddi duran varlıkların bu hesapta izleneceği, hesapta kayıtlı varlıklardan satılmak suretiyle elden çıkarılanların satış bedelinin 100 Kasa Hesabı, 102 Banka Hesabı veya ilgili diğer hesaplara, ayrılmış olan amortisman tutarının 299 Birikmiş Amortismanlar Hesabı'na borç, kayıtlı değerinin bu hesaba alacak kaydedileceği; ayrıca kayıtlı değeri ile satış değeri arasındaki olumlu fark varsa 600 Gelirler Hesabı'na alacak, olumsuz fark varsa 630 Giderler Hesabı'na borç kaydedileceği, satış değerinin 800 Bütçe Gelirleri Hesabı'na alacak, 805 Gelir Yansıtma Hesabı'na borç kaydedileceği belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, 2014-2025 yılları arasında hurdaya ayrılan maddi duran varlıkların satışından 4.253.933,58 TL gelir sağlandığı ve muhasebe kayıtlarına söz konusu yıllarda yalnızca 102 Banka Hesabı'na borç ve 600 Gelirler Hesabı'na alacak kayıtlarının yapıldığı; buna karşılık 31.12.2025 tarihinde 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabı'na 27.490.732,29 TL alacak, söz konusu varlıklar için ayrılmış amortisman tutarının kayıtlı değerini aşacak biçimde 299 Birikmiş Amortismanlar Hesabı'na 30.347.869,65 TL borç kaydı yapıldığı, iki tutar arasındaki 2.857.137,36 TL farkın ise 600 Gelirler Hesabı'na alacak kaydedildiği anlaşılmıştır.

Hurdaya ayrılan maddi duran varlıklar satış suretiyle elden çıkarılmasına rağmen 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabında izlenmeye devam edildiği; yapılan satışların gelir, gider ve amortisman hesaplarına faaliyet dönemleri itibarıyla yansıtılmadığı, söz konusu muhasebe işlemlerinin dönemsellik ilkesine aykırı olarak geçmişe yönelik biçimde 31.12.2025 tarihinde yapıldığı anlaşılmıştır.

Kamu İdaresi cevabında, gelecek dönemlerde benzer eksikliklerin yaşanmaması için yazılım altyapısının optimize edildiği belirtilmiştir.

Hurdaya ayrılan maddi duran varlıklardan satış suretiyle elden çıkarılanların muhasebe kayıtlarının dönemsellik ilkesi gereği faaliyet dönemleri itibarıyla yapılması gerekmektedir.

BULGU 4: Üretilen İlk Madde ve Malzemelerin Muhasebe Kayıtlarına Yansıtılmaması ve Kullanıma Verilmemiş İlk Madde ve Malzemelerin Kayıtlardan Çıkarılması

İdare tarafından üretilen tüvenanların muhasebe kayıtlarına yansıtılmadığı, satın alınan mıcır ve bitümlerin ise aynı gün giderleştirilerek kayıtlardan çıkarıldığı görülmüştür.

5018 sayılı Kanunun "Kayıt zamanı" başlıklı 50'nci maddesinde, "*Bir ekonomik değer yaratıldığında, başka bir şekle dönüştürüldüğünde, mübadeleye konu edildiğinde, el*

değiştirdiğinde veya yok olduğunda muhasebeleştirilir. Bütün malî işlemlerin muhasebeleştirilmesi ve her muhasebe kaydının belgeye dayanması şarttır." hükmü yer almaktadır.

Taşınır Mal Yönetmeliği'nin "Taşınırların kaydı" başlıklı 12'nci maddesinin birinci fıkrasında; "*Kamu idarelerince bütün taşınırların ve bunlara ilişkin işlemlerin kayıt altına alınması esastır. Taşınır kayıtları, harcama birimleri itibarıyla yönetim hesabı verilmesine esas olacak şekilde tutulur. Her bir kaydın belgeye dayanması şarttır.*" denilmekte; "Kayıt zamanı, kayıt değeri ve değer tespit komisyonu" başlıklı 13'üncü maddesinin birinci fıkrasında; "*Taşınırlar, edinme şekline bakılmaksızın kamu idaresince kullanılmak üzere teslim alındığında giriş; tüketime verildiğinde, satıldığında, başka harcama birimlerine devredildiğinde, bağışlandığında veya yardım yapıldığında, çeşitli nedenlerle kullanılamaz hâle geldiğinde, hurdaya ayrıldığında veya kaybolma, çalınma, canlı taşınırın ölümü gibi yok olma hâllerinde çıkış kaydedilir.*" hükmü yer almaktadır.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinin 150 İlk Madde ve Malzeme Hesabının niteliğini açıklayan "Hesabın niteliği" başlıklı 115'inci maddesinde bu hesabın, kurumlarca satılmak, üretimde veya diğer faaliyetlerde kullanılmak ya da tüketilmek üzere edinilen ilk madde ve malzeme, yarı mamul, mamul, ticari mal, artık ve hurda gibi bir yıl veya faaliyet dönemi içinde tüketilecek veya paraya çevrilecek varlıkların izlenmesi için kullanılacağı, "Hesabın işleyişi" başlıklı 116'ncı maddede ise tüketilmek amacıyla kamu idaresinin ilgili birimlerine verilen veya kullanılan ilk madde ve malzemelerin bu hesaba alacak, 630 Giderler hesabına borç kaydedileceği ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede, İdarenin kendi maden sahalarında üretilen tüvenanların taşınır ve muhasebe kayıtlarına yansıtılmadığı, satın alınan 121.750.000 TL'lik mıcır ve 153.050.287,41 TL'lik bitüm alımlarının ise aynı gün giderleştirilerek kayıtlardan çıkarıldığı tespit edilmiştir.

Üretilen tüvenanların muhasebe kayıtlarına alınmaması veya satın alınan ilk madde ve malzemelerin ise muhasebe kayıtlarına alındığı anda çıkışının yapılması fiili miktar ile kayıtlı miktar arasında tutarsızlığa sebebiyet vermektedir.

Kamu idaresi cevabında bulgu konusu hususa iştirak edilmiş olup sonraki yıllarda bulguda yer alan hususlara riayet edileceği belirtilmiştir.

Sonuç olarak üretilen ilk madde ve malzemelerinin kayıtlara yansıtılması ve 150 İlk Madde ve Malzeme Hesabında kayıtlı varlıkların, kullanıma verilmeden çıkış kayıtlarının yapılmaması gerekmektedir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Geliştirme Alanı Vasfı Taşımayan Bölgelerde Yapılacak Binalardan Teknik Altyapı Bedeli Alınması

İdare tarafından geliştirme alanı olup olmadığına, hali hazırda yeni bir yol inşası yapılıp yapılmadığına bakılmaksızın büyükşehir belediyesi tasarrufundaki yollara cephesi olan yerlerde yapılacak yeni binalardan meclis kararı ile belirlenen tarifeye göre "Stabilize Yol Teknik Altyapı Bedeli" tahsil edildiği görülmüştür.

3194 sayılı İmar Kanunu'nda yapı ruhsatı konusunda açıklamalara yer verilmiş, Kanun'un 21 ve 22'nci maddelerinde yapı ruhsatı ve ruhsat alma şartları ayrıntılı bir şekilde düzenlenmiş olup bu maddelerde yapı ruhsatı almak isteyen ilgililerden teknik alt yapı bedelinin tahsil edileceğine ilişkin herhangi bir hükme yer verilmemiştir. Bir sonraki madde olan "Geliştirme alanlarında yapı ruhsatı" başlıklı 23'üncü maddesinde ise özel ve istisnai bir düzenleme yapılmış ve iskân hudutları içinde olup da "imar planında beldenin inkişafına ayrılmış bulunan sahalarda yapı izni verilebilmesi" için gereken şartlar detaylı bir şekilde anlatılmıştır.

Söz konusu maddede, mezkûr sahalarda yapı izni verilebilmesi için ilgili sahanın yol, pis ve içme suyu şebekeleri gibi teknik alt yapısının yapılmış olması zorunlu tutulmuştur. Teknik alt yapısı henüz tamamlanmamış olan yerlerde ise ancak belli şartlar dâhilinde yapı izni verilebileceği belirtilmiş, bu kapsamda ya ilgili idarenin izni ve ilgili idarece hazırlanacak projeye uygun olarak teknik alt yapının ilgili kişilerce yaptırılması ya da parselleri hizasına rastlayan ve hissesine düşen teknik alt yapı bedelinin Kuruma ödenmesi gerektiği hüküm altına alınmıştır.

Görüldüğü üzere 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 23'üncü maddesinde yapı ruhsatı alınırken yol ve kanalizasyon yapımı için "Teknik Altyapı Bedeli" alınması öngörülmüş ancak bu bedel "Geliştirme Alanları" ve bu alanlarda hali hazırda yol ve kanalizasyon tesisi bulunmayan yerler ile sınırlandırılmış, yerleşik alanlar bedel alınacak kapsam içerisinde zikredilmemiştir.

Yapılan incelemede, geliştirme alanı olup olmadığına, söz konusu alanda hali hazırda teknik alt yapı bulunup bulunmadığına bakılmaksızın belediyenin sorumluluğunda bulunan tüm

alanlarda inşa edilecek yeni yapılardan 3194 sayılı İmar Kanunu'na göre teknik alt yapı bedeli alındığı tespit edilmiştir.

Anayasa'nın "Vergi ödevi" başlıklı 73'üncü maddesine göre; "Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülükler kanunla konulur, değiştirilir veya kaldırılır." hükmü açık olup, kanuni dayanağı olmadan veya kanunlarda belirtilen sınırların aşılarak gelir toplanması başta Anayasa olmak üzere mevzuata aykırılık oluşturmaktadır.

Dolayısıyla, İdare tasarrufunda olan yollara cephesi bulunan yerler için bina inşaat ruhsatı alacak yapı sahiplerinden bölgenin geliştirme alanı olup olmadığına bakılması, hali hazırda yeni bir yol inşası yapılıp yapılmadığına bakılmaksızın "Stabilize Yol Teknik Altyapı Bedeli" alınması mevzuata aykırılık teşkil etmektedir.

Kamu İdaresince, yolu, atık su ve içme suyu şebekeleri gibi teknik altyapısı tamamlanmamış geliştirme alanlarında yapı ruhsatı talebinde bulunanlardan altyapı hizmetlerinin yapılmasına karşılık olarak teknik altyapı bedeli alındığı belirtilmiş olmakla birlikte uygulamada geçmiş yıllardan buyana belediyenin sorumluluğunda bulunan tüm alanlarda inşa edilecek yeni yapılardan 3194 sayılı İmar Kanunu'na göre teknik alt yapı bedeli alındığı anlaşılmaktadır.

3194 sayılı İmar Kanunu'nun 23'üncü maddesi uyarınca alınacak teknik alt yapı bedelinin sadece maddede açıkça belirtilen "Geliştirme alanları" ve bu alanlarda teknik alt yapısı olmayıp yapı ruhsatı alınmak istenen yerler ile sınırlı tutulması gerekmektedir.

BULGU 2: Yevmiye Kayıtlarının Mevzuatın Öngördüğü Biçimde Yapılmaması

Yevmiye defterinde, bazı yevmiye numaralarının atlanarak boş bırakıldığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "Yevmiye sistemi, muhasebeleştirme belgeleri ve açılış kayıtları" başlıklı 43'üncü maddesinin birinci fıkrasında; işlemlerin, yevmiye tarih ve numara sırasına göre ve maddeler halinde yevmiye defterine günlük olarak kaydedileceği; buradan da usulüne göre büyük defter ve yardımcı defterlere sistemli bir şekilde dağıtılacağı; üçüncü fıkrasında ise; muhasebeleştirme belgelerinin yevmiye tarih ve numarası sütunlarına, gerçekleşen işlemlerin kayda geçirildikleri tarih ile hesap döneminin başında (1)'den başlayıp, hesap döneminin sonuna kadar devam eden birer numara verileceği, bu yevmiye numaralarının, gerek yevmiye defteri gerekse büyük defter ve yardımcı defter kayıtlarında esas olacağı hükme bağlanmıştır.

Aynı Yönetmelik'in "Kullanılacak defterler ve kayıt düzeni" başlıklı 44'üncü maddesinde ise yevmiye defteri, kayda geçirilmesi gereken işlemlerin yevmiye tarih ve numarasıyla ve maddeler halinde düzenli olarak yazıldığı müteselsil sıra numaralı defter şeklinde tanımlanmıştır.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere, yevmiye defterine kayıtların müteselsil numaralandırılarak yapılması ve her bir işleme ayrı bir yevmiye numarası verilmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede, 904 yevmiye numarasının boş bırakılarak kayıtlara devam edildiği tespit edilmiştir.

Muhasebe kayıt sisteminin boş yevmiye bırakılmasına izin vermesi muhasebe sisteminin ve bu sistemin ürettiği mali verilerin güvenilirliğini olumsuz etkilemektedir.

Kamu İdaresince, yeni yazılım altyapısının sunduğu akıllı kodlama ve sıralama özellikleri sayesinde bundan sonraki süreçte yevmiye maddelerinin mevzuatın öngördüğü biçimde kaydedilmesinin sağlanacağı ifade edilmiştir.

Yevmiye defterine kayıtların müteselsil numaralandırılarak yapılması ve her bir işleme ayrı bir yevmiye numarası verilmesi gerekmektedir.

BULGU 3: Sayıştay'a Sunulması Gereken Defter, Kayıt, Belge ve Bilgilerin Süresinde Gönderilmemesi

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştay'a Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar kapsamında Sayıştay'a sunulması gereken defter, kayıt, belge ve bilgilerin süresinde gönderilmediği görülmüştür.

Usul ve Esaslar'ın "Verilecek defter, mali tablo, belge ve bilgilerin çeşitleri" başlıklı 5 ve "Defter, mali tablo, belge ve bilgilerin verilme yeri ve süresi" başlıklı 6'ncı maddelerinde hangi defter, tablo, bilgi ve belgelerin hangi sürelerde Sayıştay'a gönderilmesi gerektiği ayrıntılı olarak belirlenmiştir.

Buna göre;

Hesap dönemi başında; muhasebe birimlerini, muhasebe yetkililerinin adlarını, soyadlarını, unvanlarını ve elektronik posta adreslerini gösterir bilgi formu ve kamu idaresi

veya muhasebe birimleri adına açılmış bulunan banka hesap numaralarını gösterir bilgi formunun ocak ayı sonuna kadar,

Aylık olarak; birleştirilmiş veriler defterinin, takip eden ayın sonuna kadar,

Hesap dönemi sonunda; birleştirilmiş veriler defteri ile geçici ve kesin mizanın, takip eden yılın Ocak ayı sonuna kadar (birleştirilmiş veriler defterinde dönem sonunda Sayıştay'a verilmesinden sonra herhangi bir kayıt yapıldığı takdirde, en geç Şubat ayı sonuna kadar),

İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli veya envanter defterinin Ocak ayı sonuna kadar,

Yine hesap dönemi sonunda mali tabloların (bilanço, faaliyet sonuçları tablosu, öz kaynak değişim tablosu, bütçelenen ve gerçekleşen tutarların karşılaştırma tablosu) takip eden yılın Şubat ayı sonuna kadar aynı Usul ve Esaslar'ın 7'nci maddesinde belirtilen usullere göre Sayıştay'a verilmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede, 2025 yılı boyunca aylık bazda takip eden ayın sonuna kadar gönderilmesi gereken birleştirilmiş veriler defterinin gecikmeli olarak; Ocak ayı sonuna kadar gönderilmesi gereken muhasebe birimi bilgi formu ve banka hesapları bilgi formunun Mart ayında; dönem sonu itibarıyla takip eden yılın Ocak ayı sonuna kadar gönderilmesi gereken kesin mizan ve geçici mizanın, taşınır ayrıntılı hesap cetveli ve taşınır icmal cetvelinin Mart ayında gönderildiği tespit edilmiştir.

Kamu İdaresince, mali yönetim ve otomasyon sistemindeki yazılım güncelleme ve modül entegrasyon çalışmaları nedeniyle gönderilmesi gereken evrakların zamanında gönderilmesi konusunda aksamaların meydana geldiği, devam eden dönemlerde bir daha yaşanmamasına azami özen gösterileceği ifade edilmiştir.

Kamu idaresi hesaplarının Sayıştay Başkanlığına verilmesi sorumluluğun gereği olarak Sayıştay'a sunulması gereken defter, tablo, bilgi ve belgelerin anılan Usul ve Esaslar'da belirtilen sürelerde gönderilmesi gerekmektedir.

BULGU 4: Mevzuatında Öngörülen Oranda Engelli Personel Çalıştırılmaması

Mevzuatında belirtilen oranda engelli personel çalıştırma yükümlülüğünün tam olarak yerine getirilmediği görülmüştür.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun "Engelli personel çalıştırma yükümlülüğü" başlıklı 53'üncü maddesinde;

"Kurum ve kuruluşlar bu Kanuna göre çalıştırdıkları personele ait kadrolarda %3 oranında engelli çalıştırmak zorundadır. %3'ün hesaplanmasında ilgili kurum veya kuruluşun (yurtdışı teşkilat hariç) toplam dolu kadro sayısı dikkate alınır."

hükmü yer almaktadır.

657 sayılı Kanun'un 53'üncü maddesine dayanılarak hazırlanan Engelli Kamu Personel Seçme Sınavı ve Engellilerin Devlet Memurluğuna Alınmaları Hakkında Yönetmelik'in "Kadroların tahsisi" başlıklı 10'uncu maddesinde;

"(1) Engellilerin atanmasına tahsis edilecek kadro sayısının tespitinde, ilgili kamu kurum veya kuruluşunun, yurtdışı teşkilatı hariç, toplam dolu memur kadro sayısının %3'ü dikkate alınır.

(2) Kamu kurum ve kuruluşlarının, hizmet gereklerine göre engellilerin atanmasına tahsis edecekleri münhal kadrolarını, Engelli Kamu Personeli Seçme Sınavı (EKPSS) sonuçlarına veya kura usulüne göre yerleştirme yapılmasını sağlayacak şekilde farklı eğitim düzeyi, hizmet sınıfları ve unvanlar itibarıyla hazırlamaları esastır.

(3) Engellilerin istihdam edileceği uygun münhal kadro bulunmadığı takdirde hizmet gereklerine ve genel hükümlere göre diğer münhal kadrolarda değişiklik yapılarak gerekli kadrolar temin edilir. Engelli personelin istihdam edileceği birimler engellilerin engel durumları dikkate alınarak ilgili kamu kurum veya kuruluşunca belirlenir."

Yönetmelik'in "Kadroların bildirilmesi" başlıklı 11'inci maddesinde;

"(1) Kamu kurum ve kuruluşları bir sonraki yıl için engelli memur alımı yapacakları münhal kadrolarını; Başkanlığın internet sitesindeki "Devlet Personel Başkanlığı (DPB) eUygulama" kısmında yer alan bilgi alanlarını Nitelik-Kod Kılavuzu ile Başkanlığın öngördüğü koşullara göre tam ve eksiksiz olarak doldurmak suretiyle, ilgili yılın Ekim ayı sonuna kadar elektronik ortamda Başkanlığa bildirir. Bildirimi yapılan ve Başkanlıkça da uygun görülen kadrolara ilişkin cetveller ayrıca yazılı olarak Başkanlığa gönderilir."

Yönetmelik'in "Yerleştirme" başlıklı 13'üncü maddesinde ise;

"Engelli adayların memur kadrolarına yerleştirilmelerinde EKPSS ve kura sonucuna göre yerleştirme yöntemleri uygulanır."

hükümlerine yer verilmiştir.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerine göre; kurum ve kuruluşların 657 sayılı Kanuna göre çalıştırdıkları personele ait kadrolarda toplam dolu memur kadro sayısının %3'ü oranında engelli çalıştırmak zorunda oldukları ve bu kapsamdaki personele ilişkin kadroların tahsisi ve atanma usul ve esasları düzenlenmiştir.

Yapılan incelemede, İdarede memur kadrolarında istihdam edilen toplam 914 personel olduğu, memur olarak istihdam edilen 914 personelin %3 oranına tekabül eden 27 engelli memur istihdam edilmesi gerekirken, 17 engelli memur çalıştırıldığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresince, engelli personel açığının kapatılmasına yönelik çalışmaların tamamlanacağı belirtilmiştir.

Engelli personel çalıştırma yükümlülüğünün mevzuatında öngörüldüğü biçimde tam olarak yerine getirilmesi gerekmektedir.

BULGU 5: Belediye Sınırları İçinde Faaliyet Gösteren Doğalgaz Dağıtım Şirketlerinde İdarenin Ortaklık Payının Bulunmaması

Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu tarafından Tekirdağ ilinin şehir içi doğal gaz dağıtımı ile yetkili kılınan Şirketlerde Belediyeye sermaye koyma şartı aranmaksızın verilmesi zorunlu olan ortaklık payının tesis edilmediği görülmüştür.

4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanunu'nun "Doğal gaz piyasa faaliyetleri"ni düzenleyen 4'üncü maddesinin dördüncü fıkrasının "Doğal gazın şehir içi dağıtımı" bahsini düzenleyen g bendinde; Kuruldan dağıtım lisansı alan şehir içi dağıtım şirketinin, yetki aldığı şehirde bulunan belediye veya belediye şirketini sermaye koyma şartı aramaksızın, yüzde on nispetinde dağıtım şirketine ortak olmaya davet etmek zorunda olduğu hüküm altına alınmıştır.

Bahsi geçen maddenin uygulamasına yönelik Doğal Gaz Piyasası Dağıtım ve Müşteri Hizmetleri Yönetmeliği'nin "Belediye ortaklığı" başlıklı 21'inci maddesinin birinci fıkrasında da aynı hükümlere yer verilmiş, dağıtım lisansı alan şirketin belediye veya belediye şirketini ortaklığa davetinin lisans yürürlük tarihinden itibaren bir ay içerisinde gerçekleşmesi öngörülmüştür.

Aynı Yönetmeliğin 32/A maddesine göre de dağıtım lisansı sahibi tüzel kişilerin talep etmesi ve Kurulun teknik ve ekonomik olarak uygun bulması durumunda dağıtım bölgeleri tek

bir lisans altında birleştirilebilmekte veya mevcut dağıtım bölgeleri birden fazla lisans sahasına bölünebilmektedir.

Tekirdağ, Edirne ve Kırklareli illerinde bulunan toplam on yedi belediyeyi kapsayan Doğalgaz Dağıtım Lisansı ihalesini kazanan şirket tarafından 25.01.2006 tarihinden itibaren Enerji Piyasası Düzenleme Kurumundan aldığı dağıtım lisansı ile faaliyetlerine başlamıştır. Söz konusu şirketin dağıtım bölgesi haricinde kalan, Çorlu dahil 6 ilçe için doğalgaz dağıtım lisansı ise farklı bir şirket tarafından alınmıştır.

Tekirdağ, Edirne ve Kırklareli illerinde bulunan toplam on yedi belediyenin toplam hissesi %10 olup, hisse miktarları 25.06.2012 tarihli ve 2012/3343 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile belirlenmiştir. Söz konusu Karar'da Tekirdağ İl Belediyesinin hisse oranı %2,12 olarak belirlenmiştir. Akabinde on yedi belediyenin altısı 6360 Sayılı Kanun ile kapatılmış, il belediyesi büyükşehir belediyesine dönüştürülmüş ve fiilen doğalgaz şirketinin %10 hissesine ortak olan on bir belediye kalmıştır.

Yapılan incelemede, Tekirdağ İl Belediyesinin büyükşehir belediyesine dönüşmesi akabinde Tekirdağ İl Belediyesine ait olan 2,12'lik hissenin Süleymanpaşa Belediyesi adına tescil edildiği ve 31.12.2025 tarihi itibarıyla Tekirdağ il sınırlarında faaliyet gösteren doğalgaz dağıtım şirketleri tarafından 4646 sayılı Kanun'da belirtilen ortaklık payının İdare adına tesis edilmediği tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında, dağıtım bölgesinde yer alan her bir belediyeden 2025 yılı nüfus verileri üzerinden doğalgaz dağıtım firmasına ortaklık payı oranları konusunda çalışma yapmaları ve kendi meclislerinden karar almaları yönünde yazılı talepte bulunulduğu ve bulgu konusunun takibine azami özen gösterildiği belirtilmiştir.

Büyükşehir Belediyesi tarafından, 4646 sayılı Kanun uyarınca doğalgaz dağıtım bölgesi için lisans alan doğalgaz dağıtım şirketleri ile ortaklık işlemlerinin tesis edilmesi gerekmektedir.

BULGU 6: Temsil ve Tanıtma Bütçesinin Başkanlık Makamı Dışındaki Harcama Birimlerince Kullanılması

Belediyede sadece başkanlık makamına ait olması gereken temsil ve tanıtma giderleri ödeneklerinin aynı zamanda bazı daire başkanlıkları tarafından da bütçesinde tertip açılmak suretiyle kullanıldığı görülmüştür.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 24'üncü maddesinde; temsil, tören, ağırlama ve tanıtım giderleri büyükşehir belediyesinin giderleri arasında sayılmakta; "Diğer

hükümler" başlıklı 28'inci maddesinde ise Belediye Kanunu ve diğer ilgili Kanunların bu kanuna aykırı olmayan hükümlerinin ilgisine göre büyükşehir ve ilçe belediyeleri hakkında da uygulanacağı belirtilmektedir.

5393 Sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediye başkanının görev ve yetkileri" başlıklı 38'inci maddesinde ise bütçede temsil ve ağırlama giderleri için ayrılan ödeneğin, münhasıran belediye başkanı tarafından kullanılacağı belirtilmektedir.

Belediye Bütçesinden Yapılacak Temsil Ağırlama ve Tören Giderleri Yönergesi'nin "Kapsam" başlıklı 2'nci maddesinde; *"Bu Yönerge, belediye idaresinin başı ve temsilcisi olan belediye başkanının bu sıfatının gereği olarak yapacağı temsil, ağırlama ve tören giderleri konusunda uyacağı kuralları kapsar."* denilmekte, aynı Yönetmelik'in 3'üncü maddesinde; *"Temsil, ağırlama ve tören giderlerinin konu, kapsam ve miktarının tayini belediye başkanının takdirine tabidir..."* belirtilmektedir.

Strateji ve Bütçe Başkanlığının 2025-2027 Dönemi Bütçe Hazırlama Rehberinin "Kurumsal sınıflandırma" başlıklı bölümünün genel esaslarında, "(…) "Özel Kalem", üst yönetimi kapsayacak şekilde bütçelenecektir." hükmü yer almaktadır.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümlerinden de anlaşılacağı üzere, temsil ve tanıtmaya ilişkin giderlerin üst yönetici sıfatı ile Belediyeyi temsile yetkili olan Belediye Başkanı tarafından kullanılması ve bu kapsamdaki harcamaların "Özel Kalem" kurumsal kodundan yapılması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, Özel Kalem Müdürlüğü harcama birimi dışında Genel Sekreterlik, Kültür, Sanat ve Sosyal İşler Daire Başkanlığı ve Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanlığı ve Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı birimleri tarafından da temsil tanıtma ödeneklerinin kullanıldığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresince, bundan sonraki süreçte temsil ve tanıtma ödeneğinin Başkanlık Makamı dışındaki harcama birimlerince kullanılmaması hususuna azami özen gösterileceği ifade edilmiştir.

Temsil ve tanıtma bütçesi başkanlık makamı dışında diğer harcama birimlerince kullanılmaması gerekmektedir.

BULGU 7: Hizmet Binası Yapım İşinde Garanti Kapsamındaki Cihazlar İçin Teknik Şartname Gereği Ek Garanti Süresi Alınmaması

Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi Hizmet Binası İnşaatı yapım işinde garanti kapsamındaki cihazlar için teknik şartname gereği ek garanti süresi alınmadığı görülmüştür.

İdare tarafından, 11.07.2019 tarihinde anahtar teslim götürü bedel sözleşmeye bağlanan "Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi Hizmet Binası Meydan Altı Otopark Meydan ve Çevresinin Düzenlenmesi İkmal İnşaatı" yapım işine ait Özel Teknik Şartname'nin "Kusur Sorumluluk/Geçici Kabul/Kesin Kabul Süresi/Muhafaza ve Bakım" başlıklı 19'uncu maddesinin dördüncü fıkrasında;

"Garanti kapsamındaki cihazlar için de ek garanti süresi alınarak kesin kabulden sonra 3 (üç) yıl süreyle garantilerin devam etmesi sağlanacaktır."

hükmüne yer verilmiştir.

Yapılan incelemede, 27.08.2024 tarihinde kesin kabulü yapılan söz konusu yapım işinde garanti kapsamındaki elektrik ve mekanik cihazların garanti sürelerinin sona erdiği, söz konusu cihazlar için kesin kabulden sonra 3 yıl ek garanti süresi alınmadığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresince, garanti kapsamındaki cihazların kesin kabulden sonra 3 (üç) yıl süreyle garantilerinin devam etmesi gerektiğinin yükleniciye yazılı olarak bildirildiği, teminat süresi içerisinde garanti kapsamında ihtiyaç duyulacak bakım ve onarım işlerinin yükleniciden talep edileceği belirtilmiştir.

Sözleşme hükümleri taraflar bakımından bağlayıcı olup İdare tarafından sözleşme hükümlerine riayet edilmesine ilişkin gerekli takibin yapılması gerekmektedir.

Tablo 9: Ek Garanti Süresi Alınmayan Elektrik ve Mekanik Cihazlar

Sıra No	Mekanik Cihazlar	Adet	Elektrikli Cihazlar	Adet
1	Klima Santrali	17	Yük Ayırıcılı Giriş Hücresi	1 Adet
2	Chiller	3	Ölçü Hücresi	1 Adet
3	Yer Tipi Kazan	2	Kesicili Çıkış Hücresi	3 Adet
4	Sirkülasyon Pompası	18	1600 kVA Yüksek Gerilim Trafo	3 Adet
5	Hassas Klima Santrali	2	300kVA UPS	2 Adet
6	Fanlar	31	20kVA UPS	1 Adet
7	Vrf Sistemi	1	800kVA Jeneratör	8 Adet
8	Fm 200 Sistemi	8	Asansör	17 Adet
9	Fancoil	1152	Yangın Algılama Tesisi	3 Adet
10	Jetfan Sistemi	1	Gaz Algılama Tesisi	2 Adet
11	-	-	Aydınlatma Otomasyon Tesisatı	1 Adet
12	-	-	Anons Sistemi	1 Adet

BULGU 8: Geçici Hakediş Raporlarının Fiili Gerçekleşmeye Uygun Düzenlenmemesi

İdare tarafından gerçekleştirilen bazı yapım işlerinde, geçici hakediş raporlarının fiili gerçekleşmeye uygun düzenlenmediği görülmüştür.

Yapım İşleri Genel Şartnamesinin "Projelerin uygulanması" başlıklı 12'nci maddesinde; sözleşme konusu işlerin, idare tarafından yükleniciye verilen veya yüklenici tarafından hazırlanıp idarece onaylanan uygulama projelerine uygun olarak yapılacağı; "Geçici hakediş raporları" başlıklı 39'uncu maddesinin dördüncü fıkrasında ise; hakediş raporları düzenlenirken işe başlanıldığı tarihten itibaren meydana getirilen işlerin, yapı denetim görevlisi tarafından yüklenici veya vekili ile birlikte ölçüleceği ve bulunan miktarların sözleşmedeki esaslara uygun olarak hakediş raporuna dahil edileceği hüküm altına alınmıştır.

Yapılan incelemede, bazı yapım işlerinde, uygulama projesinde yapılan değişiklik nedeniyle fiilen yapılmayan imalatların hakediş ödenmesinin yapıldığı, ilerleyen hakedişlerde ise söz konusu imalatların revize proje kapsamındaki imalatlarla ilişkilendirilerek geçmişe yönelik mahsubunun yapıldığı; bunun yanında tamamlanan bazı imalatlara ilgili hakediş raporunda yer verilmemesi nedeniyle ödemelerin daha sonraki hakedişlerde yapıldığı; söz konusu uygulamaların uygulama projesine ve iş programına göre yapılması gereken kontrollerin gerçekleştirilmesini ve fiyat farkı hesaplamalarının sağlıklı yapılmasını engellediği tespit edilmiştir.

Geçici hakediş raporlarının, proje değişiklikleri ve imalatların fiili gerçekleşme durumları dikkate alınmadan düzenlenmesi mevzuata aykırılık teşkil etmekte ve kamu zararı oluşma riskini beraberinde getirmektedir.

Kamu İdaresince, bundan sonraki süreçte fiziki gerçekleşmeye ilişkin ölçümlerin daha titiz yapılmasına azami özen gösterileceği ifade edilmiştir.

Geçici hakediş raporlarının, fiilen yapılan imalatların yapı denetim görevlisi tarafından yüklenici veya vekili ile birlikte ölçülerek hazırlanması ve ödemelerin bu hesaplamaya göre yapılması gerekmektedir.

BULGU 9: Yeni İş Kalemleri İçin İş Artış Miktarı Hesaplanmadan Doğrudan %20 Oranında İş Artış Onayı Alınması ve İş Artışının İhale Aşamasındaki İmalat Kalemleri Üzerinden Yapılması

İdare tarafından ihale edilen birim fiyatlı yapım işlerine ilişkin iş artışlarında, iş artış miktarı hesaplanmadan doğrudan %20 oranında iş artış onayı alındığı ve iş artışına esas imalat kalemleri farklı olmasına rağmen iş artışının ihale aşamasındaki imalat kalemleri üzerinden yapıldığı görülmüştür.

4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun "Sözleşme kapsamında yaptırılabilecek ilave işler, iş eksilişi ve işin tasfiyesi" başlıklı 24'üncü maddesinde; yapım sözleşmelerinde, öngörülemeyen durumlar nedeniyle bir iş artışının zorunlu olması halinde, artışa konu olan işin sözleşmeye esas proje içinde kalması, idareyi külfete sokmaksızın asıl işten ayrılmasının teknik veya ekonomik olarak mümkün olmaması, şartlarıyla, anahtar teslimi götürü bedel ihale edilen yapım işlerinde sözleşme bedelinin %10'una, birim fiyat teklif almak suretiyle ihale edilen mal ve hizmet alımlarıyla yapım işleri sözleşmelerinde ise % 20 'sine kadar oran dahilinde, süre hariç sözleşme ve ihale dokümanındaki hükümler çerçevesinde aynı yükleniciye yaptırılabileceği hüküm altına alınmıştır.

Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin "Proje uygulanması" başlıklı 12'nci maddesinde; sözleşme konusu işlerle ilgili proje vb teknik belgelerde, değişiklik yapılmaksızın işin tamamlanmasının fiilen imkansız olduğu hallerde, idarenin işin sözleşmede belirtilen niteliğine uygun bir şekilde tamamlanmasını sağlayacak proje değişikliği yapmaya yetkili olduğu belirtilmiştir.

Yine aynı Şartname'nin "Sözleşmede bulunmayan veya fiyatı belirli olmayan işlerin fiyatının tespiti" başlıklı 22'nci maddesinde; işin yürütülmesi aşamasında idarenin gerekli görerek yapılmasını istediği ve ihale dokümanında ve/veya teklif kapsamında fiyatı verilmemiş yeni iş kalemlerinin bu şartnamede belirtilen usuller çerçevesinde yüklenici ile birlikte tespit edileceği ve idarece onaylanacağı belirtilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri çerçevesinde, iş artışı yapılması halinde, öncelikle iş artışı yapılacak kalemlerin gerekçeli bir rapora dayanılarak belirlenmesi, akabinde yeni iş kalemlerine ait fiyatların tespit edilmesi ve ilave işlerin birim fiyatı ile metrajlarının çarpımı sonucu iş artış tutarının hesaplanarak ilave iş miktarı hesaplamalarının metraj cetvellerinde gösterilmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede, İdare tarafından ihale edilen birim fiyatlı yapım işlerine ilişkin iş artışlarında gerekçe raporu ile metraj cetveli hazırlanmadan doğrudan %20 oranında iş artış onayı alındığı, iş artışına esas imalat kalemleri farklı olmasına rağmen iş artışının ihale aşamasındaki imalat kalemleri üzerinden yapıldığı tespit edilmiştir.

İş artışlarına ilişkin gerekçe raporu ile iş artış miktarı hesaplanmadan doğrudan %20 oranında iş artışı yapılması, revize iş programının mevzuata uygun düzenlenememesine, imalat sürecinin yeni koşullara uygun şekilde planlanamamasına ve kontrol edilememesine sebebiyet verebilecektir.

Kamu İdaresince, bundan sonraki süreçte iş artışı hangi kalemlerde veya yeni iş kaleminde olacaksa o kalemler üzerinden iş artışı yapılması gerektiği hususuna dikkat edileceği ifade edilmiştir.

İş artışlarında, iş artışı yapılacak kalemlerin gerekçeli bir rapora dayanılarak belirlenmesi, yeni iş kalemlerine ait fiyatların tespit edilmesi ve ilave işlerin birim fiyatı ile metrajlarının çarpımı sonucu iş artış tutarının hesaplanması sonrasında iş artış onayı alınması gerekmektedir.

BULGU 10: İhale Kapsamında Yol Yapım Malzemelerinin Nakliyesinde Kullanılan Araçlara İstiap Haddinden Fazla Yükleme Yapılması

İdare tarafından gerçekleştirilen mal alımları ve yol yapım ihaleleri kapsamında; alt temel, temel, mıcır, binder ve aşınma tabakası asfalt malzemesi taşıyan kamyonlara azami ağırlıklarının üzerinde yükleme yapıldığı görülmüştür.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun "Tanımlar" başlıklı" 3'üncü maddesinde; azami ağırlık, taşıtın güvenle taşıyabileceği azami yükle birlikte ağırlığı olarak tanımlanmaktadır.

Kanun'un "Araçların yüklenmesi" başlıklı 65'inci maddesinde; araçların yüklenmesinde, yönetmeliklerle belirlenen ölçü ve esaslara aykırı olarak azami yüklü ağırlığın veya izin verilen azami yüklü ağırlığın aşılmasının yasak olduğu, bu sınırlamaya uyulmaması halinde azami ağırlığın aşım oranına göre işleten ve yük gönderenlere ayrı ayrı idarî para cezası verileceği ve azami yüklü ağırlığın % 20'den fazla aşılması halinde fazla yükün, yönetmeliklerle belirlenen azami sınıra getirilmeden yola devam etmesine izin verilmeyeceği hüküm altına alınmıştır.

Aynı maddede, araçların yüklenmesine ilişkin ölçü ve usuller, ağırlık ve boyut kontrolü usul ve esasları ile tartı toleransları Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından yönetmelikle belirleneceği ifade edilmiştir. Bu düzenlemeye istinaden 08.10.2012 gün ve 28461 Sayılı Resmi Gazetede Araçların Yüklenmesine İlişkin Ölçü ve Usuller ile Tartı ve Boyut Ölçüm Toleransları Hakkında Yönetmelik yayımlanmıştır.

Yönetmeliğin "Tartı toleransı uygulaması" başlıklı 7'nci maddesinde; tartı toleransının, en çok [(aracın azami ağırlığının % 3,75'i) + 500] kilogram olarak kabul edileceği; fazla yükleme oranları hesabında aracın azami ağırlığı ile tartı toleransının toplamının esas alınacağı belirtilmiştir.

İdare tarafından gerçekleştirilen "Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi Asfalt üretiminde kullanılmak üzere Hacıköy Şantiyesine 4 Kalem Agrega (Asfalt Mıcırı) Alımı ve Nakli Mal Alımı" işine ait Teknik Şartname'nin "Malzemelerin Teslimi" başlıklı 6'ıncı maddesinde;

"İhale konusu işte istiap haddinden fazla yük (malzeme) taşınmamalıdır. Üçüncü şahıslara verilen zararlar ile her türlü trafik cezaları yükleniciye ait olup yüklenici tarafından ödenir"

hükmüne yer verilmiştir.

Yapılan incelemede, yukarıda örnek olarak yer verilen asfalt malzemesi alımı ve nakli işinin yanında farklı tarihlerde gerçekleştirilen ihaleler kapsamındaki yol yapım malzemelerinin nakliyesinde kullanılan araçlarla istiap haddinden fazla malzeme taşındığı tespit edilmiştir.

Uygulamada, taşımalara ilişkin kantar fişleri ile araç ruhsat bilgileri incelendiğinde; ruhsat bilgilerinde aracın kendi ağırlığı ile azami yüklü ağırlığı toplamı 40000 kg ile 42000 kg olan araçların dolu kantar ağırlıklarının sırasıyla 47380 ila 58300 kg ve 48.840 kg ila 64.000 kg arasında değiştiği, diğer bir ifadeyle kamyonlara azami ağırlıklarının üzerinde yüklemeler yapıldığı anlaşılmıştır.

Bu durum yaklaşık maliyet hesaplamasında ve şartnamelerde öngörülenin aksine, yükleniciler tarafından daha az sayıda kamyonla fakat güvenle taşınabilecek azami ağırlıklarının üzerinde malzeme teslimleri gerçekleştirilerek maliyet avantajı sağlanmasına ve söz konusu araçların karayolu yapılarına zarar vermesine neden olmaktadır.

Kamu İdaresince, bundan sonraki süreçte Teknik Şartname ve Karayolları Trafik Kanunun ilgili hükümleri çerçevesinde istihap haddinden fazla yük taşınmaması hususuna dikkat edileceği ifade edilmiştir.

İhale kapsamında yer alan taşıma işlerinde, Teknik Şartname ve Karayolları Trafik Kanununun ilgili hükümleri çerçevesinde istiap haddinden fazla yük taşınmamasına yönelik kontrol ve yükümlülüklerin İdare tarafından yerine getirilmesi gerekmektedir.

BULGU 11: İhale Kanunu İstisnası Kapsamında Değerlendirilemeyecek Mal Alımlarının İstisnalara İlişkin Hükümler Çerçevesinde İhalesiz Olarak Gerçekleştirilmesi

İhale Kanunu istisnası kapsamında olmayan süs bitkisi, ağaç fidanı ve fide alımlarının istisna kapsamında değerlendirilerek ihalesiz olarak gerçekleştirildiği görülmüştür

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Kapsam" başlıklı 2'nci maddesinde; "*Aşağıda belirtilen idarelerin kullanımında bulunan her türlü kaynaktan karşılanan mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin ihaleleri bu Kanun hükümlerine göre yürütülür*" denilmiş ve aynı maddenin (a) bendinde ise belediyelerin Kanun kapsamında olduğu belirtilmiştir.

Kanun'un "Temel ilkeler" başlıklı 5'inci maddesinin birinci fıkrasında ise; "*İdareler, bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumludur… Bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde açık ihale usulü ve belli istekliler arasında ihale usulü temel usullerdir.*" hükmüne yer verilmiştir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "İstisnalar" başlıklı 3'üncü maddesinin (a) bendinde; Kanun kapsamına giren kuruluşlarca, kuruluş amacı veya mevzuatı gereği işlemek, değerlendirmek, iyileştirmek veya satmak üzere doğrudan üreticilerden veya ortaklarından yapılan tarım veya hayvancılıkla ilgili ürün alımlarının ceza ve ihalelerden yasaklama hükümleri hariç bu Kanuna tabi olmadığı hüküm altına alınmıştır.

Madde metnine göre tarım ve hayvancılıkla ilgili ürünlerin doğrudan üreticilerden veya ortaklıklarından ihalesiz olarak satın alınabilmesi için, alımı yapacak kuruluşun, kuruluş amacı veya mevzuatı gereği söz konusu ürünleri işlemek, değerlendirmek, iyileştirmek veya satmak üzere kurulmuş olması veya bu ürünleri işleme, değerlendirme, iyileştirme veya satma işlemlerini yapmakla yasal olarak görevlendirilmiş olması ve söz konusu ürünlerin doğrudan üreticilerden veya ortaklarından alınması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, İdare tarafından 2025 yılında yapılan 60.185.052,00 TL'lik süs bitkisi, ağaç fidanı ve fide alımının istisna kapsamında değerlendirilerek şirket statüsündeki ticari bir işletmeden ihalesiz olarak temin edildiği tespit edilmiştir.

Kamu idaresince, Sayıştay Temyiz Kurulu'nun 11.05.2010 tarih ve 31437 tutanak numaralı Kararında belediyelerin, 5393 sayılı Belediye Kanununun 14'üncü maddesi ile kendilerine görev olarak verilen ağaçlandırma, park ve yeşil alanlar oluşturma görevlerini yerine getirirken ihtiyaç duydukları süs bitkisi, ağaç fidanı ve fide alımlarını, doğrudan üretici veya bu üreticilerin meydana getirdiği ortaklıklardan yapılması kaydıyla 4734 sayılı Kanun'un 3/a maddesindeki istisnadan faydalanmak suretiyle gerçekleştirebilecekleri hükmüne yer verildiği ve bu kapsamda Park ve Bahçeler Daire Başkanlığınca yapılan ağaç fidanı ve fide alımlarının üretici belgesine sahip işletmelerden temin edildiği belirtilmiş olmakla birlikte söz konusu belgeye sahip olunması söz konusu ağaç fidanı ve fide alımlarının muhafazası ve pazarlamasını yapan ticari işletmelerin üretici niteliğini haiz olduğu anlamına gelmemekte ve alım yapılan firmaların üretici belgelerine sahip olduklarına ilişkin herhangi bir kanıt sunulmadığından söz konusu şirketlerden ihalesiz biçimde alım yapılabilmesi mümkün bulunmamaktadır.

İhale Kanunu istisnası kapsamında olmayan mal alımlarının, rekabeti sağlayacak şekilde 4734 sayılı Kanun'da yer alan ihale usullerine uygun şekilde yapılması gerekmektedir.

BULGU 12: İmalat-Ödenek-Süre Bağlantısı Kurulmadan Hazırlanan İş Programlarının Onaylanması

İş programının, İdarenin talebiyle toplam sözleşme bedelinin toplam iş süresine bölünmesi suretiyle ödeneğin gün bazında eşit bir şekilde dağıtılarak hazırlandığı ve bu durumun yapılması gereken kontrollerin gerçekleştirilmesini engellediği görülmüştür.

Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin "İş programı" başlıklı 17'nci maddesinde, yüklenicinin yer tesliminden itibaren 15 gün içinde iş programını hazırlayarak idarenin onayına sunması gerektiği, idarenin uygun bulmaması halinde gerekçeleriyle birlikte yükleniciye bildirimde bulunarak bir defaya mahsus olmak üzere ceza uygulanmaksızın 5 gün ek süre verileceği, iş programının süresinde sunulmaması veya uygun bulunmaması durumunda ise gecikilen her gün için sözleşmede öngörülen günlük gecikme cezasının %10'u oranında ceza uygulanacağı, iş programlarının idarenin onayıyla geçerli olacağı ifade edilmiştir.

Yine Yapım İşleri Tip Sözleşmesi'nin "İş programı" başlıklı 12'nci maddesinde ise; yüklenicinin iş programını yer tesliminin yapıldığı tarihten itibaren on beş gün içinde, sözleşme bedeli üzerinden imalatların niteliği, teknik özelliği ve yapım süreleri de göz önünde bulundurulmak suretiyle, gün bazında yapılması gereken iş tutarlarını hesaplayarak, ödeneklerin yıllara göre dağılım esasları ile varsa işin kısımları ile bitirme tarihlerini de dikkate alarak idarece verilen örneklere uygun olarak hazırlayacağı ve programı en az dört nüsha hazırlanarak onaylanmak üzere idareye teslim edeceği belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, iş programının, İdarenin talebi ile toplam sözleşme bedelinin toplam iş süresine bölünmesi suretiyle ödeneğin gün bazında eşit bir şekilde dağıtılarak oluşturulduğu, diğer bir ifadeyle sözleşme bedeli üzerinden imalatların niteliği, teknik özelliği ve yapım süreleri de göz önünde bulundurulmak suretiyle, gün bazında yapılması gereken iş tutarları hesaplanarak hazırlanmadığı tespit edilmiştir. İş programının mevzuata uygun hazırlanmaması, işin başında onaylanan iş programının uygulanabilirliğini yitirmesine, imalat sürecinin yeni koşullara uygun şekilde planlanamamasına ve kontrol edilememesine sebebiyet vermektedir.

Toplam sözleşme bedelinin toplam iş süresine bölünmesi suretiyle ödeneğin gün bazında eşit bir şekilde dağıtılarak hazırlanan iş programında; inşaatın kaba ve ince işleri, elektrik, mekanik işlerinin tamamı eşit bölündüğünden ve ilk aylarda inşaatın sadece kazı ve kaba işleri harici bir imalat yapılması mümkün olamadığından yüklenicinin ilk aylardan itibaren iş programının gerisinde kalacağı olağan hale gelmektedir. Bu durumda yüklenici kendi kusuru dışındaki bir nedenle iş programına uyamamış olmakta ancak yapılacak fiyat farkı hesaplamasında da daha düşük tutarda bir ödeme almasına, bunun sonucunda işin süresinde bitirilmemesi halinde İdare ile yüklenici arasında anlaşmazlık çıkma ihtimalini arttırmaktadır.

Yüklenicinin taahhüdünü yerine getirip getirmediği iş programı ile ölçüleceğinden ve iş programında meydana gelen önemli gecikmeler sözleşmenin feshine neden olabileceğinden, iş programının yüklenici tarafından işin niteliğine uygun olarak hazırlanması ve idare tarafından onaylanması önemli olmasının yanında mevzuat gereğidir.

Kamu İdaresince, iş programının yapılacak olan iş kalemleri miktarlarına göre hazırlanması halinde yüklenicinin daha fazla fiyat farkı almasına sebebiyet verileceği, dolayısıyla idare tarafından onaylanan iş programlarında kamu yararı gözetilerek fazladan fiyat farkı alınmasının önüne geçildiği belirtilmiş olmakla birlikte iş programının sözleşme bedeli üzerinden imalatların niteliği, teknik özelliği ve yapım süreleri de göz önünde bulundurulmak suretiyle, gün bazında yapılması gereken iş tutarlarını hesaplayarak, ödeneklerin yıllara göre

dağılım esasları ile varsa işin kısımları ile bitirme tarihlerini de dikkate alarak hazırlanması gerektiği Yapım İşleri Tip Sözleşmesi'nin "İş programı" başlıklı 12'nci maddesinde belirtilmiş, 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun "İlkeler" başlıklı 4'üncü maddesinde bu Kanun kapsamında yapılan kamu sözleşmelerinin taraflarının, sözleşme hükümlerinin uygulanmasında eşit hak ve yükümlülüklere sahip olduğu ifade edilmiştir.

İş programının, yüklenici tarafından sözleşme bedeli üzerinden imalatların niteliği, teknik özelliği ve yapım sürelerini göz önünde bulundurmak suretiyle, gün bazında yapılması gereken iş tutarları hesaplanarak, ödeneklerin yıllara göre dağılım esasları dikkate alınarak hazırlanması ve İdare tarafından onaylanması gerekmektedir.

BULGU 13: Süresinde Bitirilmeyen Yapım İşlerinde İhtarnamen Çekilmemesi veya İhtarname Çekilmesine Rağmen Mevzuatta Öngörülen Müeyyidelerin Uygulanmaması

Yapım işlerinde işin sözleşmeye uygun olarak süresinde bitirilmemesine rağmen en az on gün süreli ve nedenleri belirtilen yazılı ihtar yapılmayan uygulamalar olduğu, ayrıca süreli ihtarname çekilmesine rağmen süre sonunda şartlar oluştuğu halde mevzuatta öngörülen müeyyidelerin uygulanmadığı yapım işleri olduğu görülmüştür.

4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun "İdarenin sözleşmeyi feshetmesi" başlıklı 20'nci maddesinde; yüklenicinin taahhüdünü ihale dokümanı ve sözleşme hükümlerine uygun olarak yerine getirmemesi veya işi süresinde bitirmemesi üzerine, ihale dokümanında belirlenen oranda gecikme cezası uygulanmak üzere, idarenin en az on gün süreli ve nedenleri açıkça belirtilen ihtarda bulunulacağı, sürenin sonunda aynı durumun devam etmesi halinde ayrıca protesto çekmeye gerek kalmaksızın kesin teminat ve varsa ek kesin teminatların gelir kaydedileceği ve sözleşmenin feshedilerek hesabın genel hükümlere göre tasfiye edileceği belirtilmiştir.

Yapılan incelemede,

- Muratlı İlçesi Çocuk Akademisi Yapım İşinde; yüklenicinin taahhüdünü ihale dokümanı ve sözleşme hükümlerine uygun olarak süresinde bitirmemesine rağmen en az on gün süreli ve nedenleri açıkça belirtilen yazılı ihtar yapılmadığı, bunun yerine yükleniciye sözleşme süresi sonunda iş henüz %70,4 seviyesindeyken %1,4 iş artışı gerekçesiyle 45 gün süre uzatımı verildiği, daha sonrasında ise iş bitirilene kadar sözleşmesinde öngörülen günlük gecikme cezası uygulanarak çalıştırılmaya devam edildiği,

- Şarköy İlçesi İtfaiye İstasyonu Yapım İşinde; yükleniciye sözleşme süresinin bitimine yakın bir tarihte ve iş %46,71 seviyesindeyken iş artışı ve proje değişiklikleri gerekçeleriyle üç ayrı süre uzatımı verildiği, bu sürelerin sonunda da işin geçici kabule hazır hale gelmediğinin anlaşıldığı, bunun üzerine 62 günlük ve 30 günlük iki ayrı süreli fesih ihtarnamesi çekildiği, cezalı çalışılan bu sürelerin 03.10.2025 tarihinde sonra erdiği ancak işin sözleşmeye uygun olarak süresinde bitirilememesine ilişkin mevzuatta öngörülen yaptırımların uygulanmadığı,

tespit edilmiştir.

Kamu İdaresince, ihale projesinde olmayan imalatlar ve yapılan proje değişiklikleri ve ilave imalatların süre gerektirmesi nedenleriyle birden çok süre uzatımı verilmesi ihtiyacının doğduğu, işin sözleşmeye uygun olarak süresinde bitirilmediği durumlarda gerekli idari ve mali yaptırımlar eksiksiz uygulandığı, devam eden ve bundan sonraki yapım işlerinde mevzuatta belirtilen şekilde hareket etmeye özen gösterileceği belirtilmiştir.

İşin sözleşmeye uygun olarak süresinde bitirilmemesi durumunda yükleniciye en az on gün süreli ve nedenleri açıkça belirtilen bir ihtarname çekilerek verilen sürede işin geçici kabule hazır hale getirilmesi talep edilmeli, verilen sürede işin geçici kabule hazır hale getirilmemesi durumunda ise kesin teminat ve varsa ek kesin teminatların gelir kaydedilmesi ve sözleşmenin feshedilerek hesabın genel hükümlere göre tasfiye edilmesi gerekmektedir.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

https://www.sayistay.gov.tr

8. EKLER

EK 1: BULGULARA İLİŞKİN İZLEME TABLOSU

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	**Yıl**	**İdare Tarafından Yapılan İşlem**	**Açıklama**
Yevmiye Defterinde Boş Yevmiye Bırakılması	2024	Yerine Getirilmedi	"Yevmiye Kayıtlarının Mevzuatın Öngördüğü Biçimde Yapılmaması" başlığı altında bulgu konusu yapılmıştır.
Geliştirme Alanı Vasfı Taşımayan Bölgelerde Yapılacak Binalardan Teknik Altyapı Bedeli Alınması	2024	Yerine Getirilmedi	"Geliştirme Alanı Vasfı Taşımayan Bölgelerde Yapılacak Binalardan Teknik Altyapı Bedeli Alınması" başlığı altında bulgu konusu yapılmıştır.
İhale Kanunu İstisnası Kapsamında Değerlendirilemeyecek Mal Alımlarının İstisnalara İlişkin Hükümler Çerçevesinde Gerçekleştirilmesi	2024	Yerine Getirilmedi	Söz konusu hatalı uygulamaya "İhale Kanunu İstisnası Kapsamında Değerlendirilemeyecek Mal Alımlarının İstisnalara İlişkin Hükümler Çerçevesinde İhalesiz Olarak Gerçekleştirilmesi" başlığı altında yer verilmiştir.
Süresinde Bitirilmeyen Yapım İşlerinde İhtarname Çekilmemesi	2024	Kısmen Yerine Getirildi	Söz konusu hatalı uygulamalar azalmakla birlikte mevcut hatalı uygulamalar "Süresinde Bitirilmeyen Yapım İşlerinde İhtarnamen Çekilmemesi veya İhtarname Çekilmesine Rağmen Mevzuatta Öngörülen Müeyyidelerin Uygulanmaması" başlığı altında bulgulaştırılmıştır.